

בית המשפט העליון

תקציר פסק הדין בע"א 7023/19, רע"א 7451/19 ורע"א 8051/19

אסולין נ' דרויש

שופטי ההרכב: י' עמית, ד' ברק-ארז, ד' מינץ

בית המשפט העליון פסק בשאלה שהייתה שנויה במחלוקת בערכאות הדיוניות – האם אופניים חשמליים הם בגדר "רכב מנועי" על פי בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן: החוק או חוק הפיצויים). כיום, אופניים חשמליים אינם טעונים רישום, רישוי, אין צורך ברישיון נהיגה לרכב עליהם ולא ניתן לבטח אותם בביטוח חובה.

ברוב דעות (השופטים י' עמית וד' מינץ) נקבע כי "אופניים עם מנוע עזר" כהגדרתם בתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: תקנות התעבורה), הלוא הם אופניים חשמליים, אינם עונים להגדרת "רכב מנועי" שבחוק הפיצויים. שופטי הרוב הוסיפו וקבעו כי אלה הם פני הדברים אף באותם מקרים שבהם הוכנסו שינויים שלא כדין באופניים החשמליים באופן שמאיץ את מהירות נסיעתם (אופניים לא תקינים). נציין כי שופטי הרוב נחלקו בדעותיהם באשר לנימוקים העומדים ביסוד קביעה זו. השופט י' עמית שם את הדגש בשיקולי מדיניות והשופט ד' מינץ שם את הדגש בלשונו של החוק.

בהתאם לדעת הרוב, הרי שתאונת דרכים בין "רכב מנועי" לאופניים חשמליים – הן אופניים חשמליים תקינים והן לא תקינים – נחשבת ל"תאונת דרכים" כהגדרתה בחוק הפיצויים. המשמעות היא שדינו של רוכב אופניים חשמליים כדין הולך רגל ולכן רוכב האופניים יהיה זכאי לקבל פיצוי מחברת הביטוח של הרכב. מנגד, על תאונה בין הולך רגל לאופניים חשמליים לא חל חוק הפיצויים, ולרשות הולך הרגל הנפגע עומד המסלול הנזיקי הרגיל. על פי הנתונים שהוצגו לבית המשפט רק 10% מהנפגעים בתאונות עם אופניים חשמליים הם הולכי רגל וגם בתאונות אלה מדובר בפגיעות קלות יותר מתאונות של אופניים-רכב.

דעת המיעוט (השופטת ד' ברק-ארז) קבעה כי אופניים חשמליים הינם "רכב מנועי" לצורך חוק הפיצויים. זאת, בשל הפרשנות הלשונית של מונח זה בחוק הפיצויים, בהתחשב בכך שלאופניים חשמליים יש "מנוע", כמו גם בקושי שבהותרתם של הולכי רגל, שהם הגורמים שאינם יוצרים סיכון בדרך, ללא פיצוי מכוח חוק זה. עם זאת, לפי דעת המיעוט, יש להשהות את תוקפן של השלכות התוצאה הנוגעות להחלת סנקציות פליליות ואזרחיות על

נהיגה ברכב מנועי ללא ביטוח לתקופת זמן מוגבלת (עד ראשית שנת 2022) שתאפשר נקיטת הליך חקיקה מתאים על ידי המחוקק או היערכות הגורמים הרלוונטיים בתחום הביטוח.